

Sverige fortsatt aktivt i arbetet för Västsahara

Tidskriften Västsahara skriver i nr 3 2017 att Sverige sviker i Västsaharafrågan, och att västсахariernas rättigheter inte längre står i fokus. Bilden som målas upp är inte korrekt. Den nuvarande regeringen är den mest aktiva någonsin i Västsaharafrågan, och har trappat upp sitt arbete inom en rad områden.

Sverige har sedan 2016 intensifierat sitt arbete i Västsaharafrågan. Regelbundna högnivåsamtal förs med huvudaktörerna, inklusive Marocko, Polisario, FN, och Algeriet, och vi har en nära dialog med det civila samhället i Sverige. Under förra året besökte jag både Rabat och Alger för samtal om bl.a. Västsahara. De bilaterala kontakterna är av största vikt för att Sverige ska kunna bidra till en förhandlingslösning.

Sverige är aktivt inom FN, där vår roll som medlem i säkerhetsrådet 2017-2018 gett oss en ny plattform för vår Västsaharapolitik. Regeringen ger fullt stöd till FN:s nya sändebud till Västsahara, Tysklands tidigare president Horst Köhler, och ser över möjligheterna att sekondera personal till hans kontor. Köhlers arbete är centralt för att föra parterna närmare varandra.

I april varje år omförhandlar säkerhetsrådet mandatet för FN:s insats i Västsahara, Minurso. Vårens förhandlingsrunda var den första där Sverige deltog, vilket också märktes i resultatet. Under processen kunde Sverige driva och bidra till skrivningar om återupptagna politiska förhandlingar, humanitärt stöd för västсахariska flyktingar, mänskliga rättigheter och inkludering av kvinnor i den politiska processen. Detta var första gången någonsin kvinnligt deltagande i den politiska processen togs upp i Minurso:s mandat. Sverige agerade aktivt både inför och under förhandlingarna, bland annat genom kontakter med parterna och FN:s institutioner.

Mycket finns fortfarande att göra vad gäller FN:s agerande i Västsaharafrågan, men tillsättningen av Horst Köhler som sändebud och det nya Minurso-mandatet är ett steg i rätt riktning.

Regeringen är även aktiv inom EU. EU-domstolen meddelade i en dom från december 2016 att jordbruk- och fiskhandelsavtalet mellan EU och Marocko inte var tillämpligt på Västsaharas territorium. Domstolen menade att Västsaharas folk utgör en tredje part till avtalet och att en sådan tredje part måste lämna samtycke till avtalets genomförande. Domen är i stora drag i enlighet med regeringens positioner och regeringen är mån om att domen ska efterle-

vas. Frågan diskuteras för närvarande mellan EU och Marocko, samt internt inom EU, och regeringen driver fortsatt att ett eventuellt tilläggsavtal garanterar samtycke från Västsaharas folk, vilket är i linje med EU-domstolens dom.

Sverige arbetar också för västсахarierna genom humanitärt stöd till flyktinglägren i Tindouf. Tilldelningen sker av Sida utifrån regeringens humanitära strategi. För 2017 har Sida hittills allokerat 11 miljoner kronor, och regeringen möjliggör också långsiktiga insatser till stöd för västсахariska flyktingar. Utöver detta är Sverige en av de största bidragsgivarna av kärnstöd till UNHCR och WFP, som båda är verksamma i flyktinglägren i Tindouf.

Sammantaget har det svenska arbetet för Västsahara intensifierats på en rad fronter, och den nuvarande regeringen är den mest aktiva någonsin. Några sjunkande ambitioner eller svek är det alltså inte tal om, tvärtom. Det övergripande målet är fortsatt en förhandlingslösning där västсахariernas rätt till självbestämmande tillgodoses.

MARGOT WALLSTRÖM

Kommentar från Västsaharas redaktion:

Utrikesminister Margot Wallström skriver i sin artikel, att Tidskriften Västsahara nr 3/2017 ger en felaktig bild av regeringens arbete för västсахarierna.

Tidskriften Västsahara kan bara konstatera att Sverige i FN:s säkerhetsråd tydligen inte lyckats driva fram ett MR-mandat för den fredsbevarande FN-styrkan. Västсахarierna i den ockuperade delen är lika skyddslösa som tidigare.

Sverige överklagade EU-domstolens dom 2015 om att handelsavtal mellan EU och Marocko inte gäller Västsahara. Dessutom ställde Sverige sig 2017 bakom EU-kommissionens arbete för ett nytt handelsavtal där västсахariska varor ändå ska kunna inneslutas, trots en ny hårdare dom från EU-domstolen 2016. Västсахarierna är inte involverade i denna EU-Marockoprocess, som i princip går ut på fortsatt stöld av Västsaharas råvaror.

Sveriges direkta humanitära stöd till flyktinglägren som bestått av makrill på burk har avslutats av Sida.

Sverige har dessutom inte verkställt riksdagsbeslutet 2012 om ett erkännande av staten Västsahara.

LENATHUNBERG

Den svenska regeringen blundar

Inga direktiv till svenska företag som fortsätter att tjäna pengar i Marocko-ockuperade Västsahara.

Skamligt att Sverige deltar i EU:s fula spel att kringgå EU-domen. Det menar Malin Björk, EU-parlamentariker (V) och Lotta Johnsson Fornarve, riksdagsledamot (V) i en artikel i Svenska Dagbladet 18 oktober.

Varför fegar den annars så modiga utrikesminister Margot Wallström? Varför törs inte en rödgrön svensk regering vara lika tydlig som den norska högerregeringen? Det är två frågor som väcks hos oss när vi läser rapporten "Sverige och plundringen av Västsahara", nyligen utgiven av Western Sahara Resource Watch (WSRW). I rapporten klargörs tydligt vilka svenska företag som i strid mot EU-domstolen, liksom FN:s kommitté för mänskliga rättigheter, fortsätter att investera och tjäna pengar i det av Marocko ockuperade Västsahara.

Den svenska regeringen väljer att blunda i frågan. UD tycks inte ha utfärdat några som helst råd om hur svenska företag ska förhålla sig till EU-domstolens beslut. Det förvånar verkligen att regeringen är så feg, särskilt i jämförelse med de högerstyrda regeringarna i Norge och Nederländerna som konsekvent har uppmanat företagen att hålla sig borta från det ockuperade Västsahara. Det är oacceptabelt att S och MP har svängt så i frågan om det ockuperade Västsahara. De två partierna har gått från en tydlig principiell position att Västsahara ska erkännas till att följa Marockos, och vissa svenska företags, intressen.

Folkrättsligt är frågan om Västsahara glasklar. Redan 1975 slog Internationella domstolen i Haag fast att Marocko inte har rätt till Västsahara. Landet är med andra ord ockuperat. 1991 lade FN fram en fredsplan som innefattade eldupphör, därefter folkomröstning med alternativen självständighet eller integration med Marocko. Både Marocko och befrielse rörelsen Polisario godkände FN-planen. Idag, 26 år senare, har det fortfarande inte hållits någon folkomröstning. Orsaken ligger helt på den ena av parterna – Marocko, som obstruerat och hin-

drat genomförandet av folkomröstningen. Sedan 2004 säger ockupantmakten dessutom att man aldrig kommer att acceptera ett självständigt Västsahara.

I december 2012 beslutade riksdagen om ett svenskt erkännande av Västsahara. Den sittande högerregeringen ignorerade beslutet. S och MP kritiserade regeringens vägran att lyssna till riksdagen. Nu själva i regering, sedan tre år, har de två partierna valt att göra precis som den tidigare högerregeringen. Den marockanska ockupationsmakten jublar.

EU-domstolen avgav förra året en prejudicerande dom som fastslog att inget handels- eller associationsavtal mellan EU och Marocko kan omfatta Västsahara. Domen klargör att det krävs samtycke från Västsaharas folk.

Den enda legitima representanten för västсахarierna, erkänd av FN, är befrielse rörelsen Polisario. Trots det hålls Polisario utanför de nya förhandlingarna mellan EU och Marocko. I dessa, helt slutna, samtal försöker EU hitta en väg för att komma förbi sin egen domstols beslut. Det är en skam att den svenska regeringen deltar i detta

fula spel, i strid med alla folkrättsliga principer. Det fanns en annan tid när Sverige, särskilt Olof Palme, ofta framstod som rösten i globala nord som stod upp tillsammans med de förtryckta folken i syd. I den progressiva andan borde istället den svenska regeringen idag utfärda skarpa varningar mot svenska företag som Atlas Copco, Wisby Tankers och andra bolag som är involverade i affärer i det ockuperade Västsahara. Likaså borde de statliga AP-fonderna tvingas omplacera alla pengar som idag är investerade i företag som deltar i plundringen av Västsahara. Det krävs tydliga instruktioner till alla svenska företag så att de inte gör sig skyldiga till folkrättsbrott.

EU-domstolens beslut får inte kringgås. Sveriges regering måste driva kravet att den ursprungliga domen: att inga varor från Västsahara kan ingå i handelsavtalet, om det inte först godkänts av Polisario. Folkrätten måste vara principiell för en svensk rödgrön regering, inte något man kan sälja bort i ett handelsavtal.

MALIN BJÖRK

LOTTA JOHNSSON FORNARVE